

На основу члана 77. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 – др. закон и 47/18), као и чл. 32, 34. и 41. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18),

## МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА И ЕНЕРГЕТИКЕ

Немањина 22-26, Београд

Објављује

Обавештење да отпочиње израда Нацрта закона о обновљивим изворима енергије.

С тим у вези, Министарство рударства и енергетике истовремено објављује и полазне основе за израду Нацрта закона о обновљивим изворима енергије.

### 1. Опис проблема који закон треба да реши и његових узрока:

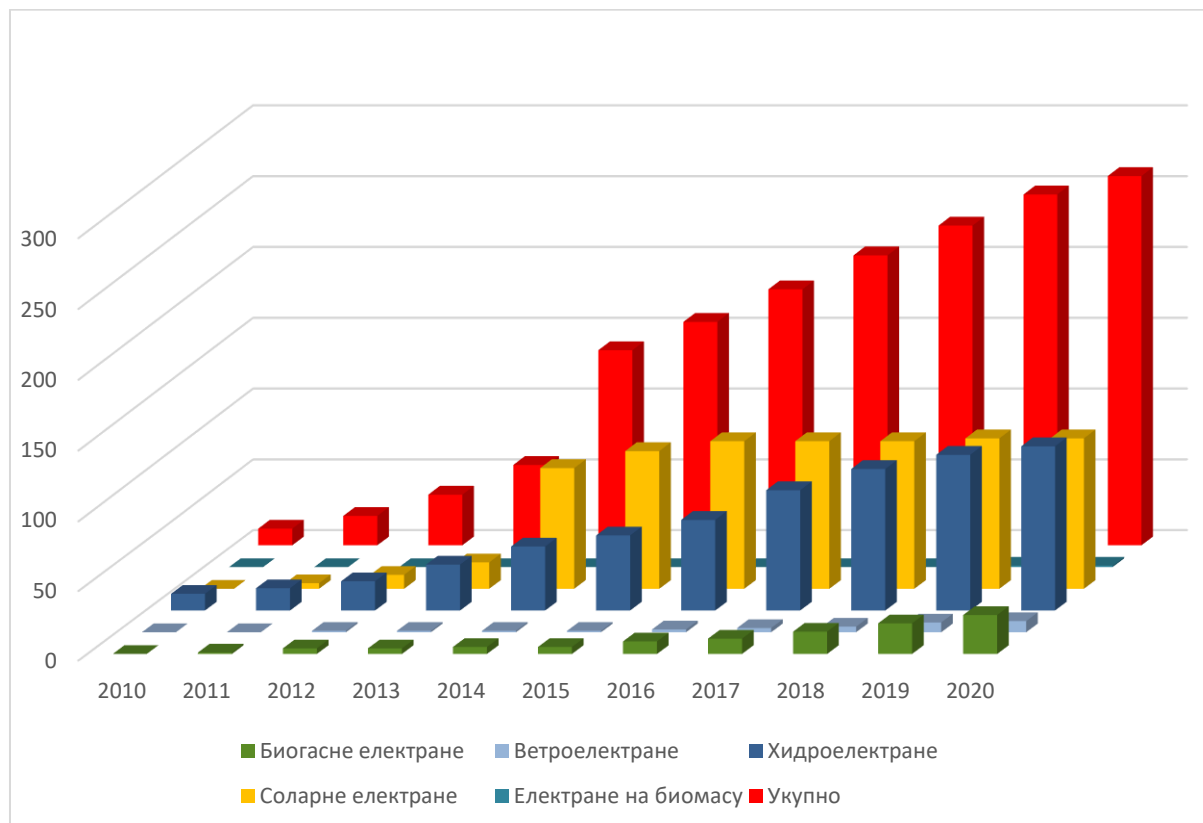
У Републици Србији, коришћење обновљивих извора енергије има дугу традицију у виду производње електричне енергије из хидроелектрана. Међутим, услед потребе за повећањем коришћења свих обновљивих извора у енергетици, Република Србија је почела да подстиче производњу електричне енергије из обновљивих извора од 2009.године. Први значајни капацитети из других обновљивих извора почели су да се развијају од 2015.године, од када постоји динамичан раст изградње нових капацитета за производњу електричне енергије из обновљивих извора енергије (у даљем тексту: ОИЕ). До децембра 2020. године у оквиру система подстицајних мера заснованог на *feed-in* тарифама изграђено је 265 електрана које користе обновљиве изворе енергије укупне инсталисане снаге 514 MW. Преглед планираних електране у складу са Националним акционим планом за коришћење обновљивих извора енергије (НАПОИЕ) и изграђених електрана у области ОИЕ приказани су у Табели 1.

Табела 1. Преглед планираних (у складу са НАПОИЕ-м) и изграђених електрана у области ОИЕ

Врста електране	Планирано НАПОИЕ [MW]	Децембар 2020			
		Привремени статус повлашћеног произвођача [број и MW]		Статус повлашћеног произвођача (изграђено) [број и MW]	
ХЕ веће од 10MW	250	0	0	0	0
ХЕ до 10MW	188	33	31,8	121	77,268
Биомаса	100	0	0	1	2,38
Биогас	30	73	70,557	28	27,838
Ветар	500	2	168	8	397,960
Соларне	10	0	0	107	8,816
Геотермалне	1	0	0	0	0
Отпад	3	1	30,240	0	0
Депонијски гас	10	1	3,09	0	0
УКУПНО	1092	110	303,687	265	514,261

Тренд раста изградње електране по годинама од 2009.године до 2020.године приказан је у Табели 2.

Табела 2. Тренд раста изградње електране по годинама од 2009.године до 2020.године



Нагли раст од 2015/16. године последица је Закона о енергетици, који је усвојен 2014. године и новог пакета уредби у области ОИЕ, који је Влада усвојила 2016. године. Ови прописи су успели да покрену инвестиције у велике пројекте у области производње електричне енергије из ОИЕ, јер су њима отклоњени, односно, умањени до прихватљивог нивоа, сви ризици у вези са применом уговора о откупу електричне енергије који су били препрека финансирању великих пројеката у области ОИЕ од стране међународних финансијских институција (ризик од непреузете електричне енергије од оператора система, инструменти обезбеђења плаћања, исплата услед раскида, дефинисање надлежне међународне арбитраже итд.).

Крајем 2019. године усвојен је пакет подзаконских аката којим се по први пут уређује област коришћења биогорива и стварају услови да се биогорива ставе на тржиште Републике Србије. Усвајањем наведених подзаконских аката Република Србија је потпуно транспоновала Директиву 2009/28/ЕЗ о коришћењу обновљивих извора енергије.

У марту 2020. године донет је Правилник о израчунавању удела ОИЕ којим се ближе прописује начин израчунавања удела ОИЕ у складу са правилима Директиве 2009/28/ЕЗ и SHARES методологије, коју је развио европски статистички завод EUROSTAT за потребе уједначеног праћења напредовања земаља ЕУ у достизању циљева у области ОИЕ. Иста методологија примењује се и за праћење чланица Енергетске заједнице у погледу достизања циљева у области ОИЕ.

У новембру 2020. године, национални оператор преносног система, АД ЕМС, у својству надлежног тела за издавање гаранција порекла у Србији, прикључен је на AIB HUB – место на којем је омогућен извоз гаранција порекла електричне енергије произведене у Србији у друге регистре широм Европе, и увоз гаранција порекла из Европске уније у Србију.

Међутим, без обзира на изграђене капацитете, удео обновљивих извора енергије у бруто финалној потрошњи енергије (у даљем тексту: БФПЕ) у 2019. години износио је 21,44% од планираних 25,6%. Вредност овог удела у 2019. години нижа је и од, до сада, највише забележене вредности у 2014. години, када је удео ОИЕ у БФПЕ износио 22,86%. Висина удела ОИЕ у БФПЕ у 2014. години резултат је ниже БФПЕ у тој години због поплава које су утицале на електроенергетски сектор.

Пресек стања коришћења удела ОИЕ по секторима у БФПЕ у 2018.години и 2019.години у односу на планирани удео у 2019.години приказан је у Табели 3.

Табела 3. Удео ОИЕ по секторима у БФПЕ у 2018. години и 2019. години у односу на планирани удео ОИЕ у 2019. години

	2018	2019	Планиран удео ОИЕ у 2019 (НАПОИЕ)
ОИЕ – грејање и хлађење (%)	24,29	26,64	28,6%
ОИЕ – електрична енергија (%)	28,66	30,11	35,1%
ОИЕ – саобраћај (%)	1,18	1,14	8,4%
ОИЕ – укупно учешће у БФПЕ (%)	20,32	21,44	25,6%

Идентификовано је неколико главних узрока који су довели до одступања од планираног повећања удела обновљивих извора енергије:

- очекивана изградња хидроелектана укупне инсталисане снаге 250 MW без подстицајних мера није остварена. Исто се односи на електране на биомасу за које је прогнозирано да ће се 100 MW електрана те врсте изградити. Дефицит изградње електрана на биомасу биће делимично компензован изградњом електрана на биогас чији се капацитети граде у износу од 70 MW, уместо очекиваних 30 MW;

- регулатива из 2011. и 2013. године којима су дефинисане *feed-in* тарифе и правни механизми за њихово остваривање нису међународним финансијским институцијама пружили довољно поверења да подрже финансирање великих пројеката у области ОИЕ. Регулацијом из 2014. и 2016. године отклоњене су препреке за улагање, али је динамика раста обновљивих извора уместо 2013. године почела да расте од 2016. године, што ће утицати да се потпуни ефекти *feed-in* тарифа на раст удела ОИЕ виде 2023. године, уместо 2020. године;

- због комплексности примене критеријума одрживости биогорива и њихове верификације у пракси, а што представља законски услов за њихово стављање на тржиште, биогорива су изостала на тржишту до 2019. године. Удео обновљивих извора енергије у саобраћају је у 2019. години износио 1,14% у односу на планираних 8,4% удела. Постојећи удео од 1,14% ОИЕ у саобраћају потиче из електричне енергије. Регулацијом којом су створени услови за стављање биогорива на тржиште донета је 2019. године са одложеном применом од 01.01.2021. године;

- удео ОИЕ у БФПЕ веома зависи од дешавања у привредном сектору, на такав начин да БФПЕ мења тренд у зависности од рада великих енергетских потрошача. Сходно овој чињеници, удео ОИЕ у БФПЕ не пружа праву слику о стварном напредовању коришћења ОИЕ и изградњи нових капацитета који користе ОИЕ.

Осим ових узрока треба навести и следеће околности који су утицали на раст ОИЕ:

- *feed in* тарифе, као модел подстицаја заснива се на административно одређеној цени која се гарантује повлашћеним произвођачима. Трошкови изградње електрана које користе ОИЕ били су високи када су уведене *feed in* тарифе 2009. године, па су била потребна значајна средства за њихово субвенционисање од стране грађана који су плаћали накнаду за повлашћене произвођаче уз рачун за електричну енергију. То је био један од разлога због чега су уведена ограничења од 500 MW за електране на ветар и 10 MW за соларне електране, да би се спречила неконтролисана изградња ових капацитета која би могла да изазове велико финансијско оптерећење за грађане и привреду због висине накнаде за подстицање повлашћених произвођача. Са друге стране, поред тога што је модел подстицања *feed in* тарифама изузетно ефикасан за изградњу нових капацитета на ОИЕ, тај модел није довољно флексибилан да се прилагоди променама на тржишту и паду трошкова цена технологије коришћења ОИЕ, због чега је у Европској унији од 2014. године почело постепено напуштање тог модел подстицаја;

- комплексност процедуре за изградњу и прикључења ОИЕ такође утиче на брзину поступка изградње нових капацитета. Успостављањем обједињене процедуре у области добијања грађевинских дозвола, постигнут је огроман напредак у брзини спровођења поступака издавања грађевинских дозвола на нивоу читаве државе у свим областима. Ипак, због формалне раздвојености поступка изградње и прикључења енергетских објеката, као и сложености процедуре прикључења, уочено је, на основу искуства у досадашњој пракси, да се може још значајније убрзати добијање свих неопходних дозвола за изградњу енергетских објеката на ОИЕ.

- удео ОИЕ у БРФПЕ доста зависи од прецизно утврђеног податка о потрошњи биомасе у домаћинствима у сектору грејања и хлађења. До сада нису извршена статистичка истраживања која би у потпуности отклонила недоумице у погледу потрошње тог ресурса у домаћинствима. Стога је у циљу добијања прецизнијих података о потрошњи биомасе, планирано да се током 2021. године у сарадњи са Републичким заводом за статистику и Секретаријатом Енергетске заједнице, спроведе ново истраживање о потрошњи биомасе у енергетске сврхе у 2020. години у Републици Србији, након чега ће се знати колико је реалан удео ОИЕ из овог ресурса у БФПЕ. Тај податак може значајно утицати на укупан удео ОИЕ у БФПЕ;

Нови Закон о обновљивим изворима енергије, чијој се изради приступило, треба да реши проблем недовољног повећања удела обновљивих извора енергије уклањајући главне узроке који спречавају њихов раст, али и да постигне друге циљеве у овој области.

## **2. Циљеви и очекивани ефекти закона**

Циљ Закона о ОИЕ је стварање правног оквира који ће створити подстицајан пословни амбијент за динамичније инвестирање у области ОИЕ ради постизања циљева у области ОИЕ које се дефинишу документима јавне политике. Наиме, полазећи од члана 16. став 1. Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14 и 95/18 – др. закон) којим је прописано да су производња електричне енергије, комбинована производња електричне и топлотне енергије, транспорт биогорива другим облицима транспорта, складиштење биогорива, трговина биогоривима и производња биогорива енергетске делатности које се обављају у складу са тржишним принципима, коришћење ОИЕ

приликом обављања наведених делатности у највећој мери зависи од инвестиција приватног сектора. Због тога је креирање правног оквира који ће обезбедити банкабилност пројектима у области ОИЕ и подстицајан пословни амбијент кључни предуслов за интензивнија улагања у области коришћења ОИЕ. Закон о ОИЕ са подзаконским актима треба да створи правну сигурност за инвестирање у три кључна сектора енергетике која су од значаја за област ОИЕ: сектору електроенергетике, сектору грејања и хлађења и сектору транспорта. Такође, све се већи акценат ставља и на утискивање биогаса у дистрибутивну мрежу природног гаса, те ће и овај начин коришћења биогаса бити уређен новом регулативом.

У новембру 2016. године, Комисија ЕУ је предложила пакет мера од осам аката у области климе и енергетике под називом Чиста енергија за све Европљане (*Clean Energy For All European Package*), а у 2019. години овај регулаторни оквир усвојили су ЕУ Парламент и Савет. Нова политика ЕУ заснива се на 5 димензија: енергетска сигурност; 2) унутрашње тржиште енергије; 3) енергетска ефикасност; 4) декарбонизација привреде; и 5) истраживање, иновације и конкурентност. Циљеви и мере у области ОИЕ уређују се у оквиру димензије „декарбонизација привреде”. У оквиру овог пакета следећи прописи односе се најдиректније на област ОИЕ: *Directive (EU) 2018/2001 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the promotion of the use of energy from renewable sources (RED II)* која је ступила на снагу у децембру 2018. године, с почетком примене у ЕУ од 1. јула 2021. године. У оквиру ове директиве утврђени су циљеви чланицама ЕУ за 2030. годину. Затим, други документ ЕУ од значаја за ОИЕ је *Regulation (EU) 2018/1999 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the Governance of the Energy Union and Climate Action* (Уредба о управљању Енергетском унијом и климатским деловањем). Овом уредбом планирано је да се мере и циљеви у области ОИЕ убудуће уређују у оквиру Интегрисаног националног плана за климу и енергетику (*Integrated National Energy Climate Plans – NCEPs*)

Иако још увек није донета одлука на нивоу Енергетске заједнице којом се прецизира рок транспонована нове директиве у области ОИЕ за земље чланице, из опште обавезе које проистичу из процеса приступања ЕУ, да се правни систем Републике Србије усклади са правним поретком ЕУ, нема препреке да се транспонује нова директива (RED II). Доношењем Закона о обновљивим изворима енергије, извршиће се транспоноване ове политике у законски оквир Републике Србије.

Јавна политика у области ОИЕ дефинисана је Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године и Програмом остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године за период од 2017. до 2023. године. Националним акционим планом за ОИЕ били су прецизније дефинисани циљеви и мере за њихово достизање у овој области до 2020. године. Имајући у виду да су ова документа јавне политике донета пре транспонована нових прописа ЕУ у правни оквир Републике Србије, циљеви у области ОИЕ за период од 2020. до 2030. године, биће дефинисани у оквиру Интегрисаног националног плана за климу и енергетику. Циљеви у области ОИЕ до 2030. године биће познати до краја 2021. године. Применом Закона о обновљивим изворима енергије, допринеће се већем коришћењу ОИЕ и постизању циљева који буду дефинисани у оквиру Интегрисаног националног плана за климу и енергетику, уз мање трошкове за друштво у односу на претходни период и смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште у сектору енергетике. Наиме, као и у већини земаља света сектор енергетике је највећи емитер гасова са ефектом стаклене баште. У Републици Србији 80% годишњих емисија потиче из сектора енергетике. Коришћење ОИЕ сматра се једним од кључних фактора у борби против климатских промена, стварање одрживих економија,

стварање нових радних места, заштита животне средине и смањење загађења која потичу од енергетског сектора. У том смислу коришћење ових извора енергије једно је од основних мера које доприносе и остваривању циљева не само у области енергетике, него и циљевима јавне политике у области заштите животне средине. Закон о обновљивим изворима енергије биће створени услови за укључивање свих актера друштва у транзицију енергетског сектора ка нискоугљеничној производњи енергије. Стога је посебна интенција да се омогући грађанима, као крајњим купцима електричне енергије, као и малим и средњим предузећима да буду активни део енергетске транзиције, стварањем законског основа за ширу примену концепта проузмера (prosumers) и енергетских задруга. У сектору грејања размотриће се концепт приступа трећих лица дистрибутивним мрежама која планирају да производе енергију из ОИЕ и друга питања од значаја за повећање коришћења ОИЕ у овом сектору. У сектору саобраћаја највећи ефекти се очекују у области коришћења електричних возила, с обзиром да ова област до сада није била уређивана, као и стављање напредних биогорива на тржиште Републике Србије.

### **3. Основна начела за уређивање друштвених односа у тој области, укључујући и права и обавезе субјеката на које се закон односи**

Уређење коришћења енергије из обновљивих извора заснива се на следећим начелима:

- 1) смањењу утицаја употребе фосилних горива на животну средину;
- 2) дугорочног смањења зависности од увоза енергената;
- 3) отварања нових радних места и развоја предузетништва у области обновљивих извора енергије;
- 4) подстицања развоја нових технологија и доприносу локалној заједници;
- 5) дигитализацији, једноставности, економичности, транспарентности и делотворности поступака у области обновљивих извора;
- 6) интеграције електричне енергије из обновљивих извора на тржиште електричне енергије, која укључује изложеност произвођача електричне енергије променама тржишних цена електричне енергије у циљу максимизације њихових тржишних прихода;
- 7) избегавање поремећаја тржишта електричне енергије уз узимање у обзир трошкова интеграције у систем и стабилност мреже;
- 8) регионалног развоја коришћења обновљивих извора енергије;
- 9) стабилности система подстицаја и примени оперативне државне помоћи у форми тржишне премије, изузев за мала постројења и демонстративне пројекте;
- 10) додељивања подстицаја путем аукција на јаван, транспарентан, конкурентан и економичан начин, без дискриминације којим се обезбеђује висок степен реализације пројеката, осим у случају малих постројења и демонстративних пројеката када се подстицаји не морају доделити путем аукције.

Основна права и обавеза на субјекте на које се закон односи су тематски приказани по појединим областима и представљају само полазну основу за дискусију приликом израде Нацрта закона о обновљивим изворима енергије.

*а) Обавезујући удео енергије из обновљивих извора Републике Србије у бруто финалној потрошњи енергије и транспорту*

Предлаже се да се обавезујући удео енергије из обновљивих извора у бруто финалној потрошњи и транспорту утврди Интегрисаним националним планом за климу и енергетику.

За потребе праћења и извештавања о остваривању обавезујућег удела о енергије из обновљивих извора енергије у бруто финалној потрошњи и транспорту примењује се посебна методологија за прорачун удела из обновљивих извора енергије које прописује министарство.

*б) Систем подстицаја производње електричне енергије из обновљивих извора*

- Подстицајне мере

Подстицајне мере за производњу електричне енергије из обновљивих извора које ће се размотрити у току израде Нацрта закона су:

1) тржишна премија која може бити фиксна или пливајућа. Пливајућа може бити једнострана пливајућа премија или двострана пливајућа премија. За примену концепта премије битно је дефинисати референтну тржишну цену. Предлог је да то буде просечна пондерисана цена на организованом дан-унапред тржишту у Републици Србији, у одређеном обрачунском периоду (дан, седмица или месец, зависно од усвојеног обрачунског периода за реализацију уговора о премији). Концепт премија примењује се на све електране у које не спадају мала постројења,

2) *feed-in* тарифа за мала постројења (електране испод 500 kW и 3 MW за електране на ветар). Предложене границе инсталисане снаге за мала постројења преузете су из правила државне помоћи ЕУ, али ће њихова граница у погледу величине постројења, бити предмет дискусије у току израде закона. Потребно је одредити надлежни орган који ће донети методологију за одређивање *feed-in* тарифа. Предлог је да то буде Агенција за енергетику Републике Србије као посебно регулаторно тело,

3) подстицајни период који не може бити дужи од периода амортизације електране,

4) преузимање балансне одговорности од стране гарантованог снабдевача за мала постројења. За електране из аукција, полазни концепт је да повлашћени произвођачи не сnose потпуну балансну одговорност до успостављања организованог унутардневног тржишта. У том концепту, оператор организованог тржишта објављује дан успостављања организованог унутардневног тржишта. До успостављања организованог унутардневног тржишта за повлашћене произвођаче биће одређена балансно одговорна страна. Трошкове балансирања повлашћени произвођачи сносиће ако њихова остварена производња одступа у прописаном проценту од планиране производње у обрачунском периоду. У току израде закона испитаће се и друге опције у вези са балансном одговорношћу повлашћених произвођача,

5) и друге подстицајне мере које се могу посебно дефинисати и подзаконским актима.

Предлог је да предмет подстицаја буду нове или реконструисане електране које користе ОИЕ, а нарочито: мале хидроелектране, електране на биомасу, електране на биогаз, ветроелектране, соларне електране, геотермалне електране, електране на биоразградиви отпад, као и електране на друге обновљиве изворе, ако се утврди потреба за њиховим подстицајем.

Размотриће се регулисање статуса електрана на ОИЕ који нису део подстицајних мера, а посебно питање комерцијалних, односно корпоративних уговора о откупу електричне енергије (ППА) између произвођача електричне енергије на ОИЕ и других учесника на тржишту.

- Премије и аукције

Размотриће се следећи концепт за премије и аукције, уз отворену могућност и за другачије законско решење:

- право на премију стиче се у поступку аукција.
- Министарство спроводи аукције ако су расположиве квоте.
- Влада одређује квоте одређивањем укупне инсталисане снаге електрана за које додељује подстицаје.
- поступак аукција обухвата квалификације и надметање.
- поступак аукције без обзира на њену форму треба да обезбеди транспарентност, заштиту докумената, а нарочито заштиту садржине понуде до њеног отварања, поуздано завођење итд.
- Агенција за енергетику Републике Србије доноси методологију за одређивање премија и одређује почетну висину цене испод које учесници на аукцији нуде висину премије.
- победници на аукцији полажу гаранцију/депозит да ће у року изградити електрану.

*в) Статус привременог повлашћеног произвођача, статус повлашћеног произвођача и статус произвођача из обновљивих извора енергије*

У погледу ове теме предлог је да се узме у обзир следећи концепт за дискусију:

- успешни учесници аукције стичу статус привременог повлашћеног произвођача на дан коначности решења Министарства којим су утврђени успешни учесници аукције.
- статус привременог повлашћеног произвођача траје три године, за соларне електране годину дана.
- статус привременог повлашћеног произвођача може се продужити за годину дана ако је електрана изграђена у конструктивном смислу или у случају непредвидивих околности за период који је потребан да отклоне последице непредвидивих околности.
- за мала постројења статус привременог повлашћеног произвођача и статус повлашћеног произвођача стиче се уписом у регистар малих постројења.
- статус привременог повлашћеног произвођача за мала постројења траје две године и може се продужити за период продужења одобрења за прикључења
- јединица локалне самоуправе, води регистар малих постројења и одлучује о упису у регистар.
- Министарство одлучује као другостепени орган и води Централни регистар малих постројења где се обједињују сви подаци о малим постројењима и прати динамика њиховог раста.
- статус произвођача из обновљивих извора издаје Министарство за потребе добијања гаранције порекла.

Додатно, законом ће се дефинисати основне обавезе повлашћеног произвођача, привременог повлашћеног произвођача, произвођача из обновљивих извора енергије, и



разлози за поништење и укидање статуса повлашћеног произвођача, привременог повлашћеног произвођача, произвођача из обновљивих извора енергија, регистри свих статуса, и концепт демонстративних пројеката.

Полазни концепт у погледу спровођења свих процедура је да надлежни органи испитују постојање формалних услова и прикупљају податке по службеној дужности.

#### *г) Остваривање права на подстицајне мере*

Предлог је да се право на премију остварује уговором о премији који може бити физички или финансијски (уговор о разлици Contract for Differences (CfD)), а право на *feed-in* тарифе да се остварује уговором о откупу електричне енергије као и до сада.

#### *д) Подстицајна средства*

У регулисању питања финансирања подстицајних мера предлог је да се пође од постојећег законског решења да сви крајњи купци електричне енергије плаћају накнаду за подстицај повлашћених произвођача електричне енергије, а да Влада, на предлог Министарства, најкасније до краја децембра текуће године за наредну годину, утврђује висину накнаде која се објављује у „Службени гласник РС”. Ипак, тражиће се решење које ће омогућити мање финансијско оптерећење за крајње купце.

#### *ђ) Гаранција порекла*

Код гаранција порекла, предлог је да се такође пође од постојећег законског решења, а који се показао функционалним у пракси, тако да:

- оператор преносног система издаје гаранцију порекла на захтев произвођача из обновљивих извора енергије и одговоран је за њену тачност, поузданост и заштићеност од злоупотребе.
- гаранције порекла се могу преносити независно од произведене електричне енергије на коју се односе.
- оператор преносног система води регистар гаранција порекла у електронском облику и објављује податке из регистра на својој интернет страници.
- оператор преносног система прорачунава и јавно објављује уделе свих врста извора енергије у продатој електричној енергији крајњим купцима у Републици Србији.

Код гаранција порекла треба узети у обзир и нове захтеве нове RED II директиве.

#### *е) Производња електричне енергије из обновљивих извора за сопствену потрошњу*

Овим новим концептом треба омогућити крајњим купцима који прикључе електране за сопствено снабдевање да остваре право на продају вишка произведене електричне енергије свом снабдевачу.

Законом ће се дефинисати начин одређивање цене вишка енергије и начин умањења рачуна.

Овај концепт треба да се омогући и грађанима и индустрији. Размотриће се и питање пореског третмана крајњих купаца који прикључе електране за сопствено снабдевање.

Потребно је пронаћи адекватан домаћи законски израз за прозумера (постоји неколико предлога у пракси про-трошач, прокупац, самоснабдевач, произвођач-потрошач, самопотрошач)

### *ж) Коришћење обновљивих извора енергије у области грејања и хлађења*

Приликом формулисања законског коришћења обновљивих извора енергије узеће се у обзир основни захтеви директиве RED II у овој области:

- информисање крајњих корисника о енергетским карактеристикама топлана и уделу ОИЕ.
- право на раскид уговора и физичко искључење са система потрошача који хоће да пређу на коришћење ОИЕ.
- повећање коришћења ОИЕ и отпадне топлоте у топланама.
- омогућавање трећим лицима који производе енергију из ОИЕ и снабдевачима која користе ОИЕ и отпадну топлоту, да приступе дистрибутивној мрежи.

Размотриће се посебно питање надлежности између државе и јединице локалне самоуправе у погледу стицања статуса повлашћених произвођача топлотне енергије из обновљивих извора, одређивања садржине и врсте подстицајних мера.

Предлог је да се подстицајне мере у овој области примене на енергетске субјекте који обављају делатности производње топлотне и расхладне енергије, дистрибуције и снабдевања купаца топлотном и расхладном енергијом, а који користе нарочито: индустријску отпадну топлотну енергију, топлотне пумпе, соларну енергију, геотермалну енергију, енергију биоразградивог отпада, биомасу и друге изворе.

Законом треба уредити питање сопствене производње (нпр. топлотне пумпе) из обновљивих извора и створити основ за технички пропис којим се уређују технички захтеви за чврста горива на бази дрвне биомасе.

### *з) Коришћење обновљивих извора енергије у области транспорта (саобраћаја)*

У области саобраћаја предлаже се концепт повећања коришћења ОИЕ кроз утврђивање обавезе снабдевача горивом да обезбеде удео обновљивих извора енергије у саобраћају. У том концепту, Влада одређује обавезу снабдевачима и начин испуњење обавезе. Преко овог механизма могу се укључити и напредна биогорива на тржиште.

Узеће се у обзир и могућност да:

- Влада одреди обавезу и подстицаје за постављање пуњача за електрична возила на станицама за снабдевање превозних средстава и за набавку електричних возила у јавном сектору.
- јединице локалне самоуправе остваре одређени удео електричних возила у градском и приградском превозу у складу са посебним планом.
- примена критеријума одрживости за биогорива и биотечности се прошири и на горива из биомасе.

Посебно треба решити питање употребе водоника и биогаса у саобраћају. Сви наведене могућности и концепти нису коначни.

*и) Посебна правила за убрзање, поједностављење и дигитализацију поступка изградње и прикључења енергетских објеката која користе обновљиве изворе енергије*

У овој области предлаже се да се размотре следеће идеје:

- одређивање надлежног органа који прати процедуре изградње и прикључења електрана које користе ОИЕ и предлаже Влади мере за њихово поједностављење и убрзање.
- успостављање јединственог управног места (contact point) преко којег грађани и инвеститори могу да прибављају све информације и дозволе које су им потребне за изградњу и прикључење електрана на ОИЕ.
- планска документа обухватају веће коришћење ОИЕ.
- дигитализација поступка прикључења електрана на ОИЕ, формирање транспарентних регистара прикључених електрана и евиденција поступака прикључења.
- прописивање мера које се предузимају у случају да оператор система установи да произвођач прекорачује одобрену снагу.
- могућност да одобрење за прикључење буде замењено уговором о прикључењу итд.

*ј) Биогас у сектору гаса*

Размотрити могућност утискивања пречишћеног биогаса одговарајућег квалитета, у гасоводни систем природног гаса, као и подстицаје.

*к) Енергетске задруге*

Потребно је дефинисати концепт енергетских задруга (renewable energy communitites) и пронаћи начин да се за њих поједностави процедура за прикључење и изградњу.

Основна идеја уређења за енергетске задруге је да треба да имају својство енергетског субјекта и да треба одредити начин њиховог функционисања који је специфичан за област енергетике, а да се за опште активности (оснивање, управљање и органи задруге, стицање и престанак статуса задругара, имовина и пословање задруге и слично) примењују одредбе Закона о задругама.

Законска решења ће се формулисати са идејом да домаћинства и мали произвођачи буду мотивисани (подстицајима или на други начин) да се удружују у енергетске задруге.

Концепт енергетских задруга биће додатно разрађен и унапређен у току израде Нацрта закона.

*л) Механизми сарадње*

Приликом уређења овог питања треба поћи од постојећег законског решења, а у току израде Нацрта закона размотрити да ли се може то решење унапредити. Према постојећем законском решењу Република Србија може са другим државама уговорити механизме сарадње, ради достизања обавезујућег удела енергије из обновљивих извора у бруто финалној потрошњи енергије, у складу са потврђеним међународним споразумима. Механизми сарадње су облици сарадње између држава који обухватају: заједничке пројекте, статистичке трансфере из енергетских биланса држава, заједничке

шеме подршке и друге облике сарадње којим се омогућава смањење трошкова држава за постизање њиховог обавезујућег укупног удела обновљивих извора енергије у бруто финалној потрошњи енергије.

*љ) Надзор, казнене одредбе, прелазне и завршен одредбе*

Предлог је да надзор над спровођењем закона врши енергетска инспекција, законом ће се дефинисати казнене одредбе, као прелазне и завршне одредбе закона.

Неопходно је строго дефинисати надлежности инспекцијских служби које ће периодично (или по налогу или пријави) на терену контролисати произвођаче из ОИЕ да ли делатност обављају и поступају у складу са законским актима, решењима издатим од стране надлежних органа, од оператора дистрибутивног или преносног система.

Позивамо заинтересовану јавност да достави писане предлоге и сугестија у вези са уређивањем горе наведених области које ће бити предмет уређивања Нацртом закона у временском периоду од 31.12.2020.године до 12.01.2021.године на мејл адресу [oiе@mre.gov.rs](mailto:oiе@mre.gov.rs).